Karafan

Quarterly Scientific Journal of National University of Skill

Summer 2026, Vol. 23, p. 239-264

Journal Homepage: https://karafan.tvu.ac.ir

doi:10.48301/kssa.2025.475314.2977

Designing a business model in informal settlements with the approach of reducing economic poverty: a case study of Kurdistan province

Seyed Jamil Ahmadi [1], Reza Mohammadkazemi [2*], Salahuddin Ghasimi [3]

[1] Department of Management, AK.C., Islamic Azad University, Aliabad Katoul, Iran.

[2] Professor, Department of Business, Faculty of Entrepreneurship, University of Tehran, Tehran, Iran.

[3] Assistant Professor, Department of Industrial Engineering, Sa.C., Islamic Azad University, Sanandaj.

ARTICLE INFO

Article Type:
Original Research

Received: 04.16.2023
Revised: 09.12.2023
Accepted: 11.13.2023

Keyword:
Informal settlement
business
economic poverty
economic development
marginalization

***Corresponding Author:**
Reza Mohammadkazemi
Email:
r_mkazemi@ut.ac.ir

ABSTRACT

Informal settlements are one of the main undesirable consequences of cities, which brings informal life in the physical dimension for cities. The purpose of this research is to design a business model in informal settlements with the approach of reducing economic poverty in Kurdistan province. be The research method from the aspect of practical purpose, in terms of library-field data collection, in terms of the time period of cross-sectional data collection in terms of the research method in the field of mixed exploratory research (quantitative-qualitative) and the statistical population of all professors, There are experts and specialists and people who have experience and activity in the sector of informal settlements, who participated in two qualitative sections until reaching theoretical saturation, 16 people and in the quantitative section using GPower software, 231 people as a sample. Statistics were selected that the researcher-made questionnaire has validity and reliability among them, and the data results were analyzed in two parts, descriptive and inferential. The findings show that the development of business in informal settlements requires the development of women's home businesses, business development by facilitating the issuance of licenses, training people, skill empowerment, trust in social capital and the participation of benefactors and people and capital. Establishing and allocating a suitable budget is one of the business development strategies in informal settlements.

©2024 the authors. Published by National University of Skill, Tehran, Iran. This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International (CC BY-NC License) (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

E-ISSN: 2538-4430
ISSN: 2382-9796

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Rapid urbanization in Iran, driven largely by unchecked rural-to-urban migration, has exacerbated spatial segregation and created disparities between formal urban centers and informal peripheries. These informal settlements function as physical manifestations of urban poverty, characterized by substandard housing, environmental hazards, social vulnerability, and restricted access to employment, healthcare, and education. In Kurdistan Province, a significant portion of the population resides in these informal settlements, necessitating targeted regional interventions. While conventional urban management often relies on centralized and physical interventions, promoting entrepreneurship and establishing sustainable business models tailored to these areas can offer viable pathways to economic independence, poverty reduction, and regional growth. This study addresses the central question: What business model framework can effectively stimulate economic growth and reduce economic poverty in the informal settlements of Kurdistan Province?

2. Methodology

This study utilizes an exploratory mixed-methods (qualitative-quantitative) research design.

Qualitative Phase:

Participants: Purposive sampling combined with the snowball technique was used to select academic experts, specialists, and executive practitioners in urban regeneration and informal settlements.

Data Collection & Analysis: In-depth, semi-structured interviews were conducted. Although theoretical saturation was observed after 11 interviews, the process was continued to 16 participants to ensure data richness. The qualitative data was analyzed via latent content analysis using MAXQDA software across open and axial coding stages, structured around the Strauss and Corbin paradigm model (causal conditions, core phenomenon, contextual factors, intervening conditions, strategies, and consequences).

Quantitative Phase:

Participants: Using G^Power software to calculate statistical power, a sample size of 231respondents (212 valid final responses) was selected.

Data Collection & Analysis: A structured, Likert-scale questionnaire derived from the qualitative phase's conceptual codes was distributed. The instrument's reliability was confirmed using Cronbach's alpha and composite reliability (CR), and construct validity was established. Descriptive and inferential statistics were computed using SPSS 24 and SmartPLS 3, with an emphasis on Importance-Performance Analysis (IPA).

3. Results and Discussion

Through qualitative coding, 683 initial text segments were consolidated into 34 primary codes, further grouped into 17 sub-categories and 5 main categories.

The quantitative analysis and the resulting Importance-Performance Analysis (IPA) Matrix divided the variables into four critical quadrants:

Quadrant I (Keep Up the Good Work - High Importance & High Performance): Consists

of 4 indicators: potential for social harms (BQ3), development of women's home businesses (EQ1), public training (EQ3), and investment and allocation of appropriate budgets (EQ6).

Quadrant II (Possible Overkill/Waste of Resources - Low Importance & High Performance): Contains 11 indicators, including weak facilitation (AQ2), lack of legal oversight (AQ3), lack of capital (AQ4), economic poverty (AQ6), and poor municipal services (AQ7). The high clustering here implies historical resource allocation toward low-impact factors.

Quadrant III (Concentrate Here/High Priority - High Importance & Low Performance): Contains 5 indicators requiring urgent strategic improvement: trust in social capital/public participation (EQ5), business development via simplified licensing (EQ2), skill empowerment (EQ4), unchecked migration (BQ1), and lack of trust in government institutions (BQ2).

Quadrant IV (Low Priority - Low Importance & Low Performance): Contains 6 indicators, such as low-level informal jobs (CQ6) and lack of systematic interest in development (CQ7).

The results highlight that mitigating poverty in these settlements requires shifting resources away from ineffective administrative controls (Quadrant II) and investing heavily in high-impact, underperforming areas (Quadrant III), particularly in technical-vocational training, streamlining business permits, and repairing trust between local communities and public institutions.

4. Conclusions

Developing sustainable business models in Kurdistan's informal settlements requires a multi-pronged approach that blends localized economic strategies with broader spatial planning:

1. Skills and Gender-Inclusive Empowerment: Aligning vocational training with actual market demands, specifically targeting home-based businesses for women and youth, is critical to replacing low-income, informal daily labor.

2. Regulatory and Trust-Building Reforms: Simplification of licensing processes and actively leveraging local social capital (e.g., NGOs, donors, and neighborhood councils) can bridge the gap created by distrust in government entities.

3. Regional Decentralization and Rural Development: To proactively prevent the growth of informal settlements, policy focus must shift toward balancing urban-rural relationships. Revitalizing rural economies—by supporting agriculture, animal husbandry, local handicrafts, and ecotourism—will reduce the push factors driving rural-urban migration. The government must establish structural, long-term spatial plans, such as developing specialized agricultural or industrial hubs, to decentralize major urban centers.

کارآفرین

فصلنامه علمی دانشگاه ملی مهارت

تابستان ۱۴۰۵، دوره ۲۳، ۲۶۴-۲۳۹

آدرس نشریه: https://karafan.tvu.ac.ir

dbi :10.48301/kssa.2025.475314.2977

طراحی مدل کسب و کار در سکونت گاه‌های غیر رسمی با رویکرد کاهش فقر اقتصادی : مطالعه موردی استان کردستان

سیدجمیل احمدی[۱]، رضا محمدکاظمی[۲*]، صلاح الدین قسیمی[۳]

۱- گروه مدیریت، واحد علی آباد کتول، دانشگاه آزاد اسلامی، علی آباد کتول، ایران.

۲- استاد، گروه کسب و کار جدید، دانشکده کارآفرینی، دانشگاه تهران، ایران.

۳- استادیار، گروه صنایع، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۱/۲۷

بازنگری مقاله: ۱۴۰۲/۰۶/۲۱

پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۸/۲۲

کلید واژگان:

سکونت گاه غیر رسمی

کسب و کار

فقر اقتصادی

توسعه اقتصادی

حاشیه نشینی

***نویسنده مسئول:** رضا محمد کاظمی

پست الکترونیکی:

r_mkazemi@ut.ac.ir

چکیده

سکونت گاه های غیر رسمی یکی از پیامدهای نامطلوب اصلی شهرها می باشد که زیست غیررسمی را در بعد کالبدی برای شهرها با خود به همراه دارد هدف از انجام این پژوهش طراحی مدل کسب و کار در سکونتگاه های غیر رسمی با رویکرد کاهش فقر اقتصادی استان کردستان می باشد. روش پژوهش از جنبه هدف کاربردی، از نظر گردآوری داده ها کتابخانه ای- میدانی، از نظر بازه ی زمانی گردآوری داده مقطعی از لحاظ روش انجام تحقیق در حوزه ی پژوهش های آمیخته اکتشافی (کمی – کیفی) می باشد و جامعه آماری تمامی اساتید، صاحبنظران و متخصصان و افرادی هستند که دارای سابقه و فعالیت در بخش سکونت گاه های غیر رسمی هستند که در دو بخش کیفی تا رسیدن به اشباع نظری تعداد ۱۶ نفر مشارکت داشتند و در بخش کمی با استفاده از نرم افزار GPower تعداد ۲۳۱ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند که پرسشنامه محقق ساخته دارای روایی و پایایی در بین آنها توزیع و نتایج داده ها در دو بخش توصیفی و استنباطی تحلیل گشت. یافته ها بیانگر آن است که توسعه کسب و کار در سکونت گاه های غیر رسمی نیازمند توسعه مشاغل خانگی بانوان، توسعه کسب و کارها با تسهیل در صدور مجوزها، آموزش افراد، توانمندسازی مهارتی، اعتماد به سرمایه های اجتماعی و مشارکت خیرین و مردم و سرمایه گذاری و تخصیص بودجه مناسب از جمله راهبردهای توسعه کسب و کار در سکونت گاه های غیر رسمی می باشد.

شاپای الکترونیکی: ۴۴۳۰-۲۵۳۸

شاپای چاپی: ۹۷۹۶-۲۳۸۲

©2024 the authors. Published by National University of Skill, Tehran, Iran. This article is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International (CC BY-NC License) (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

۱. مقدمه

با ر شد شتابان شهری در ایران که معلول مهاجرت اف سار گ سیخته ا ست، همواره تق سیم محلات و مناطق شهری به مرکز و پیرامون سبب می¬ شود که کیفیت و سبک زندگی و ا ستانداردهای م سکن در متن ا صلی شهرها با نواحی غیررسمی باهم متفاوت باشد (محلوجی و همکاران، ۱۴۰۰). آمارها نشان می دهد بیش از نیمی از مردم جهان در شهرها زندگی می کنند و تا سال ۲۰۵۰، جمعیت شهرنشینان جهان به ۶۶ درصد خواهد رسید (رامبو و دیگران، ۲۰۱۷). شاید برجسته‌ترین ویژگی شهرنشینی در کشورهای در حال توسعه به سرعت زیاد گذر از روستا به شهر است. فرآیند شهرنشینی در کشورهای در حال توسعه با افزایش تعداد و اندازه شهرها توام است و این افزایش جمعیت کلان شهرها موجب شکل-گیری مسکن غیررسمی، اقتصاد غیررسمی و اسکان غیررسمی شده ا ست (آنکل ساریا ، ۲۰۰۲) و منجر به الحاق سکونتگاههای هم سایه می گردد (کوهن ، ۲۰۰۶ ؛ باهوگ و یوردال ، ۲۰۱۲). به طوری که می¬توان گفت ت شکیل زاغه در سطح جهان ن شانه ای از کمبود م سکن یا هزینه تحمل ناپذیر م سکن ر سمی ا ست (ربکاه و دیگران، ۲۰۱۸). همین مو ضوع منجر به چالش های عمده ای برای مدیریت شهری شده به نحوی که کوا سیک و گیام پترو (۲۰۱۷) با ا شاره به م شکلات و پیامدهای آن مو ضوع حاشیه نشینی و اسکان غیر رسمی را به عنوان چالش عمده حکمرانی در سراسر جهان معرفی کرده اند.

شکل¬گیری سکونتگاه های غیررسمی در ایران با وجود ویژگی¬های منحصر به فرد خود و تفاوت¬هایی که با سایر کشورهای در حال توسعه دارد ریشه در توسعه برون¬زا و رشد بسیار سریع شهرنشینی دارد (سهم‌پور و معروف‌نژاد، ۱۴۰۰). براســـاس منابع و تحلیل های صورت گرفته در خصوص وضعیت سکونت گاه های غیر رسمی در ایران و علل بروز حاشیه نش ـ ـینی چند محور ش ـ ـامل؛ فقدان نگاه و برنامه ریزی آمایش ـ ـی، وجود اقتصاد غیرمولد، عدم تعادل منطقه ای، مدیریت ناتوان برنامه ریزی فضایی، بی عدالتی های اجتماعی و اقتصادی، تمرکز سرمایه گذاری دولت در شهرها و بورس بازی زمین و مسکن خلاصه شده است (فرنام، ۱۴۰۲).

یکی از شاخص های اصلی در سکونت گاه های غیر رسمی فقر است و یکی از دلایل انتخاب این مناطق برای زندگی نبود درآمد منا سب می با شد که گرایش به سمت ناهنجاری و همچنین میل به بزه را در سکونت گاه ها افزایش می دهد. به عبارت دیگر سکونت گاه¬های غیر رسمی به عنوان الگویی از فقر شهری با محرومیت زیادی روبه رو هستند از جمله چالش های روزمره آنها محدودیت دسترسی به فرصت های اشتغال و درآمد، کمبود خدمات و م سکن ناامن، محیط خشن و ناسالم، نبود سازوکار حمایت اجتماعی و محرومیت دسترسی به فرصت های آموزش و خدمات سلامت کافی است (حکیمی و همکاران، ۱۳۹۶). از دیگر معیارهای ایجاد سکونتگاه های غیر ر سمی بر ا ساس دیدگاه ت سل سل فقر و حا شیه ن شینی عدم سرمایه گذاری به منظور ا شتغال در این مناطق می باشد (تولایی و همکاران، ۱۳۹۳) .

ایجاد ک سب و کار و کارآفرینی برای ساکنین در سکونت گاه های غیر ر سمی با تأکید بر ک سب و کار های کوچک و متو سط و فر صت سازی برای راه اندازی ک سب و کار در این مناطق نه تنها منجر به ا ستقلال مالی در بین ساکنین خواهد شد همچنین می¬تواند به رونق اقتصادی در سطح منطقه کمک و به بهبود روند زندگی ساکنین منجر گردد. در همین را ستا آلورز و بارنی (۲۰۱۴) معتقد هستند که کارآفرینی به عنوان راهبردی برای کاهش فقر در سطح بین المللی مورد توجه قرار گرفته و ورود افراد فقیر به حوزه کارآفرینی می تواند باعث بهبود رفاه افراد فقیر گردد .

برر سی ها و ارزیابی ها بیانگر آن ا ســـــــت که چالش¬های ا سا سی درونی در مدیریت سکونتگاه¬های غیررسمی اغتشاش در سیاستگذاری اجتماعی، برنامه ریزی و سازماندهی، نبود برنامه واحد ویژه سکونتگاه¬های غیرر سمی در سطح ملی و منطقه ای، فقدان ان سجام ســـــــــازمانی و پراکندگی منابع مالی، بودجه و یارانه و ناهماهنگی در هزینه کرد این منابع و نداشـتن شـناخت درسـت از وضـعیت موجود و پیشـرو می باشـد (امیری

سردری و همکاران، ۲۰۲۴). علاوه بر این با وجود تأکید بر رویکرد توانمندسازی و ایجاد زمینه های مشارکت مردمی برای بهسازی سکونتگاه¬های غیررسمی، ضمانت اجرایی لازم برای تحقق رویکرد وجود ندارد و پروژه های محله محور مشارکتی پراکنده و ناتمام و بر حسب سلیقه مدیریتی آغاز و ارزیابی نتایج آنها به آسانی میسر نیست. بنابراین با وجود اسناد و قوانین فعلی(قانون ساماندهی و حمایت ازتولید وعرضه مسکن (۱۳۸۷) و آیینnامه اجرایی آن (۱۳۸۸)، قانون حمایت ازاحیا، بهسازی ونوسازی بافت¬های فرسوده و ناکارآمدشهری (۱۳۸۹)، برنامه های توسعه چهارم تا ششم، سند ملی توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاه های غیررسمی(۱۳۸۳)، سند ملی راهبردی احیا، بهسازی ونوسازی بافت های فرسوده وناکارآمد شهری (۱۳۹۳)، آیین نامه اجرایی برنامه ملی بازآفرینی شهری پایدار(۱۳۹۷) و سند ملی توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاه¬های غیررسمی(۱۴۰۲) چالشهای جدی برای پیشگیری و پیش نگری در زمینه شکل گیری سکونتگاه غیررسمی وجود دارد (فرنام، ۱۴۰۲) که نیاز به مطالعات گسترده در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ... را در این مناطق دوچندان می سازد .

با توجه به آنچه گفته شد بخشی از جمعیت استان کردستان در سکونتگاه¬های به اصطلاح "غیر رسمی" ساکن هستند، شناخت و سنجش شاخص¬ها و ویژگی¬های جمعیتی در سکونتگاه¬های گوناگون این شهر تصویری واقع بینانه از پدیده¬ها و برآیندهای جمعیتی را فراروی برنامه¬ریزان و سیاستگذاران شهری قرار می¬دهد که نیاز به توجه و تأکید بر توسعه این مناطق را در برنامه ریزی های استانی و شهرستانی ضروری دانسته و می بایست برای ارتقای سطح توانمند سازی و سیمای این مناطق گام های اساسی برداشت. هدف از انجام این پژوهش تعیین مدل کسب و کار مناسب در سکونتگاههای غیر رسمی با هدف کاهش فقر اقتصادی در استان کردستان می باشد و سوال اصلی این است که چه مدلی از کسب و کار می تواند برای رونق بخشیدن به وضعیت اقتصادی با تأکید بر کاهش فقر در مناطق سکونت گاه های غیر رسمی استان کردستان تاثیرگذار باشد؟

۲. پیشینه پژوهش

نگاهی به ادبیات تحقیق نشان می دهد که نویسندگان مختلف، اجزای متنوعی را برای مدل های کسب و کار در نظر گرفته اند. واضح است ابعاد مشتری، محصول، بازار، مالی و زنجیره ارزش، با فراوانی بیشتری در تحقیقات و مدل های مختلف مورد استفاده بیان شده اند به گونه ای که آنجورین و راوی (۲۰۱۲) عنوان می کنند؛ مدل های کسب و کاری که شامل قابلیت های پویا باشند، بر انعطاف پذیری و کارایی سازمان اثر می گذارند و توانایی سازمان برای ایجاد، پیاده سازی و حفظ مدل کسب و کار پویا به این بستگی دارد که چگونه می تواند قابلیت و پویایی خود را افزایش دهد (انجوریان و راوی، ۲۰۱۲؛ عبدلی محمدآبادی و همکاران، ۲۰۲۳). محققان درباره انواع مدل های کسب و کار تقسیم بندی های مختلفی را انجام داده اند که برخی از مهمترین آنها عبارتند (چانگ و همکاران، ۲۰۱۰) از:

۱) مدل های کسب و کار مبتنی بر راهبرد ؛
۲)مدل های کسب و کار مبتنی بر فناوری ؛
۳) مدل های کسب و کار الکترونیکی ؛
۴)مدل های فرآیندی کسب و کار ؛
۵)مدل های کسب و کار نوآورانه ؛
۶)مدل های کسب و کار "باز" ؛
۷)مدل کسب و کار پایدار.

اما از بین این مدل ها که بیان شده است مدلی که مناسب با محیط و شرایط و اوضاع ساکنین سکونتگاه های غیررسمی باشد مدل کسب و کار پایدار (ولز، ۲۰۱۳) است که در ادامه به توضیح و تفسیر این مدل می پردازیم.

جویس و پاکوین (۲۰۱۶) از اصطلاح مدل کسب و کار پایدار استفاده کرده اند. رویکرد مدل کسب و کار پایدار، موجب تنظیمات ساختاری کسب وکار برای موضوعات کلیدی پایداری (اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی) در مدیریت و تصمیم گیری می شود. با استفاده از این مدل کسب و کار، مدیران پی می برند که آیا اصول و راهبردهای پایداری، پیاده سازی شده است یا خیر و اگر بد اجرا شده است، در کدام قسمت مدل کسب و کار سازمان منعکس می شود.

مدل سه لایه ای یکی از انواع مدل های مبتنی بر پایداری است که از طریق تعیین و تعامل لایه های اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی به خلق ارزش های نوآورانه برای سازمان می پردازد، توضیح این لایه ها در شکل ۱ می باشد (جویس و پاکوین ، ۲۰۱۶).

۱)لایه اقتصادی: بخشی از مدل مزبور است که ساختار کسب درآمدها، هزینه ها و نحوه تسهیم سود میان ذی نفعان را نشان می دهد.

۲)لایه زیست محیطی: براساس دیدگاه چرخه عمر، این لایه به بیان اثرات زیست محیطی فعالیت های شرکت می پردازد، به گونه ای که در آن میزان استفاده از منابع طبیعی، تولید گاز کربن دی اکسید و انواع آلودگی های صوتی و آب و هوا مطالعه می شود.

۳)لایه اجتماعی: در مدل سه لایه ای، لایه اجتماعی بر اساس رهیافت های مدیریت ذینفعان تعریف می شود و هدف از آن بررسی آثار اجتماعی سازمان است. این رویکرد در پی ایجاد توازن و تعادل میان منافع ذی نفعان سازمان و جامعه است به گونه ای که علاوه بر حداکثر منفعت برای ذی نفعان، در سطحی بالاتر برای جامعه نیز سودمند واقع شود (رفکین، ۲۰۱۴؛ بونز و فروند، ۲۰۱۳).

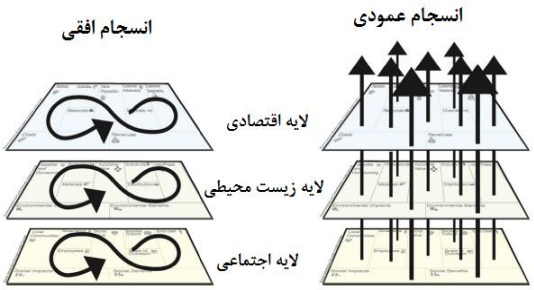

شکل شماره ۱ : لایه های مختلف مدل کسب و کار پایدار (جویس و پاکوین، ۲۰۱۶)

مدل های کسب وکار سکونتگاه های غیررسمی با تأکید بر پایداری

مدل کسب‌وکار یکی از سازه‌های در دسترس مدیریت سازمانی است که در شرایط پرتلاطم بازار برای توسعه مزیت رقابتی استفاده می‌شود (قنبر زاده و احمدزاده، ۱۴۰۱). مفهوم مدل کسب وکار در طی زمان وسعت و کاربردهای بیشتری یافته است به طوری که حوزه تعریف آن به تدریج از یک بنگاه به شبکه ای از بنگاه ها توسعه یافته و از یک مفهوم تک بعدی مانند درآمدزایی به مفاهیم و

کاربردهای پیچیده تر و چندبعدی مانند شبکه ارزش، مدل مالی، معماری عملیاتی و ارزش پیشنهادی به مشتری و مخاطب گسترش پیدا کرده است و نهایتا از انحصار موضوع به سازمان های خصوصی به کاربردهای متعدد در بخش عمومی کشیده شده است (والراونس و بالون، ۲۰۱۲).

مدل کسب و کار بالون: بالون (۲۰۰۹) ماتریس مدل کسب وکار را ارائه کرد که دارای ۴ بعد شبکه ارزش، مدل مالی، ساختار عملکردی و ارزش پیشنهادی است . در ترکیب دارایی ها، دارایی ها شامل هر نوع دارایی مشهود و نامشهود است که به یک سازمان کمک می کند تا اهدافش را محقق سازد مشخص می گردد. همچنین سطح ادغام عمودی به عنوان میزان مالکیت و کنترل در مراحل پیاپی در زنجیره ارزش تعریف می شود. در بعد مالی، ساختار سرمایه گذاری، مدل درآمدزایی و مدل اشتراک درآمد مشخص می گردد. ساختار سرمایه گذاری این موضوع به سرمایه گذاری لازم (هزینه های سرمایه ای و هزینه های عملیاتی) و نهادهایی که در تأمین آن دخیل هستند مربوط می شود و در مدل درآمدزایی این موضوع به توازن میان مدل های درآمدزایی مستقیم و غیرمستقیم و همچنین، توازن میان مدل های درآمدزایی محتوا_محور و انتقال_محور مربوط می شود. در ساختار عملکردی، مشخص می گردد که ماژولار بودن به طراحی سیستم ها به عنوان مجموعه هایی از ماژولارهای مجزا از هم اشاره دارد که از طریق واسط ها یا رابطه ای از قبل تعیین شده به یکدیگر اتصال دارند. همچنین تعامل پذیری این موضوع به توانایی سیستم ها برای تبادل مستقیم اطلاعات و خدمات با سایر سیستم ها و همچنین، تعامل میان خدمات و محصولات تولیدشده از منابع مرتبط می شود.

درنهایت در بعد ارزش پیشنهادی، اینکه تثبیت موقعیت محصولات و خدمات به مسائل مربوط به بازاریابی ازجمله برندینگ سکونتگاه غیررسمی، شناسایی مشتریان هدف در بازار، اعتمادسازی میان مشتریان، شناسایی محصولات و خدمات رقیب و شناسایی ویژگی های مرتبط با محصولات و خدمات اشاره دارد. در قسمت مشارکت کاربر، این موضوع به میزان مصرف کننده بودن یا توصرف کننده بودن کاربران اشاره دارد. ارزش موردنظر در اینجا، فهرستی از ویژگی ها و قابلیت های پایه که محصول یا سرویس دارا است یا قرار است کسب کند تهیه می شود که درمجموع، ارزش موردنظر برای مشتری را باعث می شود.

مدل فرآیندی آفوا و همکاران: آفوا و همکاران (۲۰۱۴)، مدلی فرآیندی ارائه دادند که در آن نسبت به سه جز فعالیت های شرکت، شیوه انجام کارها و زمان انجام کارها، تعیین تکلیف می گردد که انتظار می رود که این منجر به ایجاد ارزش برای مشتری و سودآوری برای کسب وکار شود (شکل شماره ۲).

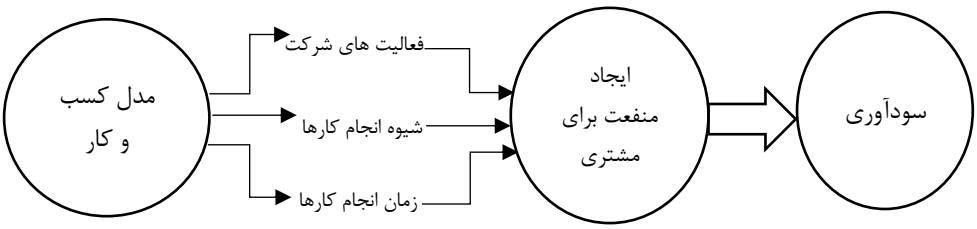

شکل شماره ۲ : مدل فرآیندی آفوا و همکاران(۲۰۱۴)

مـــدل کســـب وکار اســـتروالدر و پیگنور: مـدل کسـب وکار اسـتروالدر و پیگنور (۲۰۱۰)، مدلـی دوسـویه اسـت کـه شـامل ۹ بخـش می شـود. در ایـن مـدل بیـان می شـود کـه شـرکای اصلـی بـا توجـه بـه منابعـی اصلـی کـه بـه میـان می آورنـد، فعالیت هـای عمـده ای را بـرای گروهـی از مخاطبـان (مشـتریان) ارائـه می کننـد. گردانندگان کسـب وکار، از طریـق ارتبـاط بـا مشـتری و ایجـاد کانال هـای توزیـع، بـا گروه هـای مخاطب ارتبـاط برقـرار می کننـد و درنهایت انتظـار مـی رود کـه ایـن جریـان منجـر بـه خلـق یـک ارزش بـرای دوسـویه مـدل شـود. ایـن مجموعـه بخش هـا، دارای درآمـد و هزینه هایـی می باشـد و لـذا جریـان درآمـدی و سـاختار هزینـه شـکل می گیـرد شکل شماره ۳.

<table>
<tr><td rowspan="2">گروه های مشتریان یا مخاطبان هدف</td><td>ارتباط بامشتری</td><td rowspan="2">ارزش پیشنهادی</td><td>فعالیت های اصلی</td><td rowspan="2">شرکای اصلی</td></tr>
<tr><td>کانال های فروش/ توزیع</td><td>منابع اصلی</td></tr>
<tr><td colspan="3">جریان های درآمدی</td><td colspan="2">ساختار هزینه</td></tr>
</table>

شکل شماره ۳: مدل اســـتروالدر و پیگنور (۲۰۱۰)

جدول شماره ۱- مطالعات انجام گرفته در خصوص سکونت گاه های غیر رسمی

پژوهشگر	سال	عنوان	یافته ها
محمدی و همکاران	۱۴۰۰	تدوین سناریوهای آینده اسکان غیررسمی پهنه جنوبی حریم کلانشهر تهران	اسکان غیر رسمی در تهران و حریم آن بیش از آنکه تحت تاثیر چارچوب ساختارهای درون منطقه ای باشد خود از تغییرات و سیاست گذاری های کلان کشوری تاثیر پذیرفته است
محسنی	۱۴۰۰	شهر و مسئله سکونتگاه های غیر رسمی: با تأکید بر روش های ساماندهی و توانمندسازی آن	سکونت گاه های غیر رسمی و توجه به آن بیانگر شدت تاثیرات آن بر مسایل اقتصادی، نارضایتی اجتماعی، بروز مشکل مسکن و تشدید مسایل زیست محیطی و بهداشتی می باشد که نیاز به مطالعه در این زمینه را الزامی می سازد.
ودایع خیری و درستکار	۱۴۰۰	تحلیل سکونتگاه های غیررسمی از منظر کاربران فضا و تأثیرپذیری از بیماری کرونا	نوع ارتباطات در سکونتگاه های غیررسمی شهرگلستان به دلیل شرایط فقر اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بسیار گسترده و بسیار آلوده تر نسبت به دیگر فضاهای شهری می باشد
سهراب زاده و رضوانی	۱۴۰۰	فراترکیب مقالات پژوهشی در مورد عوامل موثر بر شکل گیری حاشیه نشینی و پیامدهای آن در بازه زمانی(۱۳۹۸-۱۳۸۸)	عوامل تاثیرگذار به صورت کلی به دو گروه عوامل ساختاری و عوامل غیرساختاری تقسیم می شوند، و از پیامدها و آسیب های آن نیز می توان به آسیب فرهنگی اجتماعی، آسیب فیزیکی و کالبدی، آسیب اقتصادی، آسیب بهداشتی و زیست محیطی، آسیب سیاسی و آسیب روانی اشاره کرد.

خانی و همکاران	۱۴۰۰	تحلیل تطبیقی ویژگی‌های جمعیتی در سکونتگاه‌های رسمی و غیررسمی شهر سنندج	بیشترین دگرگونی های جمعیتی شهر سنندج دربرگیرنده حجم، آهنگ رشد جمعیت و مهاجرت در سکونتگاه های غیررسمی شکل می‌گیرد. افزون بر این، از دید ویژگی‌های ایستای جمعیت شامل تراکم در خانوار، تراکم در زمین، چگونگی آموزش، بار تکفل و چندوچونی اشتغال گونه ای ناپایداری و نبود توازن در میان سکونتگاه ها برپاست که همگی می‌توانند زمینه‌ساز نمایان شدن دیگر چالش های شهری باشند. راهکار سیاستی نوشتار این است که در فراهم‌آوری و پیشبرد یک رویکرد فراگیر برای برنامه‌ریزی و مدیریت بر پایه بهسازی و بازآفرینی این سکونتگاه ها، توجه به ویژگی‌ها و شاخص‌های جمعیتی آنها بایسته و بنیادین است. نتایج پژوهش آنها علاوه بر نشان دادن ابعاد و ویژگی‌های مختلف جمعیت در مناطق و محلات سنندج، درس‌های مهمی را برای برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران در مورد سیاست‌های توزیع مجدد جمعیت و مدیریت شهری ارایه نمود.
ساتروتوییت و همکاران	۲۰۲۰	تاب آوری در برابر تغییرات آب و هوا در سکونتگاه های غیررسمی در کشور زیمبابوه	برای ارتقای تاب آوری محدوده مورد مطالعه، اقدامات نظارت مستمر دولت و همکاری بین سایر نهادهای مدیریت شهری می تواند مقاومت در برابر خطرات مربوط به تغییرات آب و هوایی در این سکونتگاه ها را افزایش دهد و به گروه های آسیب پذیر خدمت کند.
ویلیامز و همکاران	۲۰۱۸	سیلاب و سکونتگاه های غیررسمی: شناسایی قدرت و ضعف حکومت محلی برای مدیریت آب در شهر دوربان آفریقای جنوبی	تأکید بر ضرورت ائتلاف بین ساکنین سکونتگاه های غیررسمی و دولت محلی به منظور مدیریت آب داشته و نشان می دهد که این ائتلاف می تواند تبادل دانش و تجربیات را تسهیل نماید؛ چراکه درس های زیادی برای مقابله با سیلاب ها و تغییرات اقلیمی وجود دارد که می توان آن را از ساکنین سکونتگاه های غیررسمی آموخت.
دانسیو و همکاران	۲۰۱۸	توسعه پایدار مناطق سکونتگاه های غیررسمی شهری محروم با استفاده از سیاست های عمومی مبتنی بر دانش	دسترسی به دانش یک ضرورت اولیه برای توسعه پایدار با توجه به حداقل منابع ورودی در برابر حداکثر خروجی های است
بزا و هرناندزگارسیا	۲۰۱۸	از جابجایی تا پایداری شهروندی: تکامل در فهم جامعه، فضای عمومی را در سکونتگاههای غیررسمی بوگوتا	شهروندی پایداری و جابجایی از طریق رویکرد "فرآیند"خود به برقراری مکان ها و استفاده از شهروندان برای تصویب تغییرات مرتبط است.
ناسار و السید	۲۰۱۸	از سکونتگاه های غیررسمی به جوامع پایدار	همچنین نقش سازمان های غیرانتفاعی و مشارکت اجتماعی در توسعه چنین مناطق را برجسته می سازد

۳. روش پژوهش

پژوهش پیش روی در زمینه طراحی مدل کسب و کار در سکونتگاه¬های غیر رسمی با رویکرد کاهش فقر اقتصادی در سکونتگاههای غیر رسمی استان کردستان انجام پذیرفته است ، روش پژوهش از جنبه هدف کاربردی، از نظر گردآوری داده ها کتابخانه ای- میدانی، از نظر بازه ی زمانی گردآوری داده مقطعی و ازمنظر روش اجرای پژوهش توصیفی از شاخه پیمایشی می باشد. ماهیت داده های پژوهش از لحاظ روش انجام تحقیق، آن را در حوزه ی پژوهش های آمیخته اکتشافی (کیفی – کمی) قرار می دهد.جامعه آماری بخش کیفی پژوهش شامل کلیه اساتید، صاحبنظران و فعالان حوزه توانمند سازی در سکونت گاههای غیر رسمی و ستاد بازآفرینی شهری در سطح اجرائی و آموزشی می باشد که واجد پیشینه ی اجرایی در سطوح گوناگون بوده به عبارتی خبرگان آگاه محسوب می شوند. با توجه به زمان و منابع قابل‌دسترس، تعداد نمونه ای برای انجام مصاحبه کافی خواهد بود که با توجه به اصل اشباع ما را به اشباع در مقولات رهنمون گردد که در این پژوهش با تعداد ۱۱ نفر به¬عنوان مصاحبه‌شونده این مهم تحقق یافت. اما به جهت حصول اطمینان از اشباع تئوریک، محقق فرآیند مصاحبه ها را تا ۱۶ نفر ادامه داد. در بعد کمی جامعه آماری شامل افرادی است که دارای آگاهی و اطلاعات منا سبی در عرصه ی سکونت گاههای غیرر سمی برجسته و صاحب نظر بوده و هم چنین قادر با شند با ارائه اطلاعات دقیق، نماینده ای از جامعه با شند. هم چنین در بخش کمی نیز با در نظر گرفتن چارچوبی معین برای

افراد پاسخگو که بتوانند نماینده جامعه خود باشند با استفاده از نرم افزار GPower حجم نمونه به تعداد ۲۱۲ نفر انتخاب گردید. ابزار گردآوری اطلاعات در بخش کیفی پژوهش و در مصاحبه¬های چهره به چهره و انفرادی با مصاحبه شوندگان، جهت بررسی مقدماتی سوالاتی برای مصاحبه مود استفاده واقع گردید. با توجه به نیمه ساختارمند بودن مصاحبه، و باز بودن دست مصاحبه گر سوالات دیگری برای درک تجارب شرکت کنندگان در حین مصاحبه نیز قابل طرح خواهد بود. در بخش کمی در راستای جمع‌آوری داده‌های موردنیاز مطالعه پیش روی و تعیین صحت و سقم آن‌ها در این بخش، پرسشنامه‌ای که محصول کدهای احصا شده از مصاحبه‌ها بودند تنظیم گردید. پرسشنامه موصوف حاوی سوالات بسته‌پاسخ واجد طیف لیکرت ۵گزینه‌ای بودند که با نظرسنجی از خبرگان، نهایی و تکمیل گردیده است. روایی پرسشنامه در قالب روایی صوری، محتوا و روایی سازه بررسی و اعتبار آن در مرحله‌ی ابتدایی به وسیله ضرایب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی اندازه¬گیری شد. در راستای تحلیل داده¬های کیفی مطالعه حاضر، از رویکرد تحلیل محتوا استفاده شد وداده¬های کیفی جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار MAXQDA در دو بخش کدگذاری باز و کدگذاری محوری تحلیل گشت و در بخش کمی با توجه به سؤال¬های پژوهش، در بخش کمّی، از روش¬های آمار توصیفی و استنباطی با استفاده از نرم افزار SPSS24 , Smart PLS3 استفاده گردید.

٤. یافته‌های تحقیق

بخش کیفی:

در بخش کیفی پیش فرض فلسفی تفسیری-برساختی که محقق را به سمت استدلالی استقرایی و با نگاهی از جز به کل که در رویکرد کیفی تلخیص می گردد راهنمایی کرده است. همچنین محقق به دنبال کشف چگونگی ارتباط متغیرهای مکنون با یکدیگر که نهایتا منجر به طراحی مدل کسب و کار در سکونتگاههای غیر رسمی با رویکرد کاهش فقر اقتصادی در قالب استراتژی داده بنیاد می نماید. این استراتژی با اجزای مفهومی خود نقشه راه محقق قرار گرفته و نیز تاکتیک تحلیل محتوای پنهان یا تحلیل تم را برای مصاحبه های عمیق انجام شده که به صورت متن پیاده سازی شده اند .

برای جمع‌آوری داده‌های بخش کیفی با ۱۶ نفر از متخصصان امر در موضوع سکونتگاههای غیر رسمی مصاحبه شد. به‌طور کلی، مشخصات مصاحبه شوندگان از نظر ترکیب جنسیتی، تحصیلات و سن در جدول زیر، ارائه شده است.

چارچوب نمونه گیری برای انتخاب خبرگان بر اساس موارد ذیل صورت پذیرفته است:

حداقل مدرک تحصیلی فوق لیسانس – حداقل ده سال تجربه کاری – فعالیت کارشناسی در حوزه ی سکونتگاه های غیر رسمی و ستاد بازافرینی شهری –

جدول شماره ۲- آمار جمعیت شناختی بخش کیفی

	فراوانی	متغیر		فراوانی	متغیر		دامنه سنی	فراوانی
خبرگان	۱۶	تحصیلات	فوق‌لیسانس	۹	سن		۴۰ تا ۴۵ سال	۳
			دکتری تخصصی	۷			۴۶ تا ۵۰ سال	۱۰
		جنسیت	زن	۵			۵۱ تا ۵۵ سال	۳
			مرد	۱۱	سابقه کار		۱۰ تا ۱۵ سال	۳
							۱۶ تا ۲۰ سال	۵
							۲۱ تا ۲۵ سال	۴

متغیر	فراوانی	متغیر	فراوانی	دامنه سنی	فراوانی
				۲۶ تا ۳۰ سال	۴

با توجه به داده‌های جمع‌آوری شـده در قالب مصـاحبه که با فرآیند تطبیق مسـتمر به نقطه اشـباع نظری رسیده است، بعد از تعریف سؤالات اصلی پژوهش (مصاحبه) که برای آن‌ها مقیاس کمی تعریف شد در گام اول واحدهای معنایی شـناسـایی و با توجه به ۱۶ مصـاحبه صـورت پذیرفته، ۶۸۳ بخش کدگذاری در متون منجر به تمایز ۳۴ کد اولیه گردید که اشکال مرتبط با مفهوم سازی کدهای محوری آورده شده است.

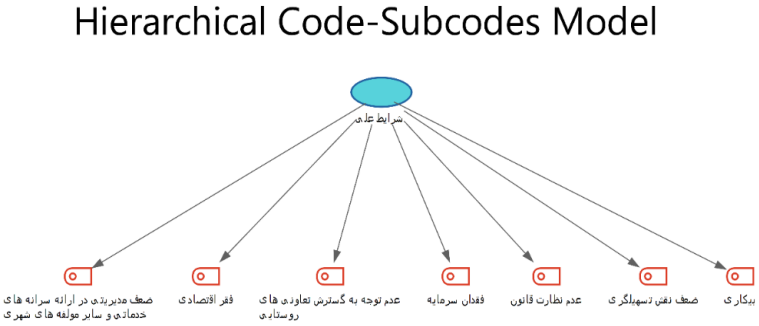

کدهای استخراجی برای مفهوم سازی شرایط علی برگرفته از مصاحبه ها

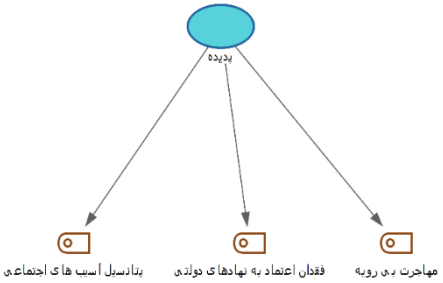

کدهای استخراجی برای مفهوم سازی پدیده محوری برگرفته از مصاحبه ها

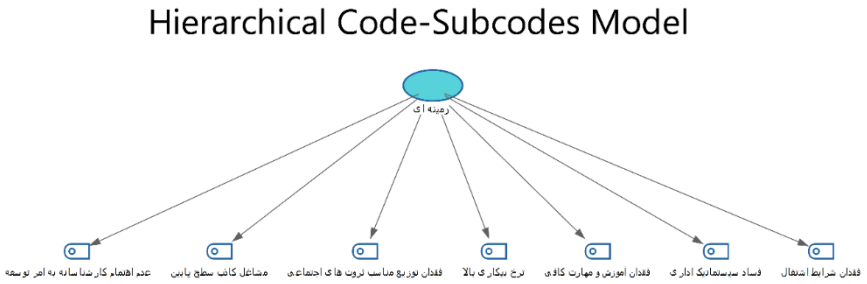

کدهای استخراجی برای مفهوم سازی شرایط زمینه ای برگرفته از مصاحبه ها

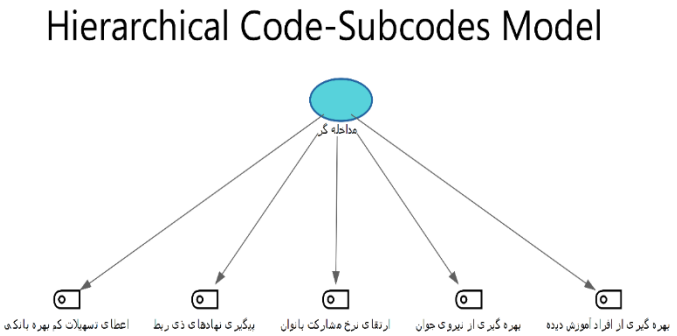

کدهای استخراجی برای مفهوم سازی شرایط مداخله گر برگرفته از مصاحبه ها

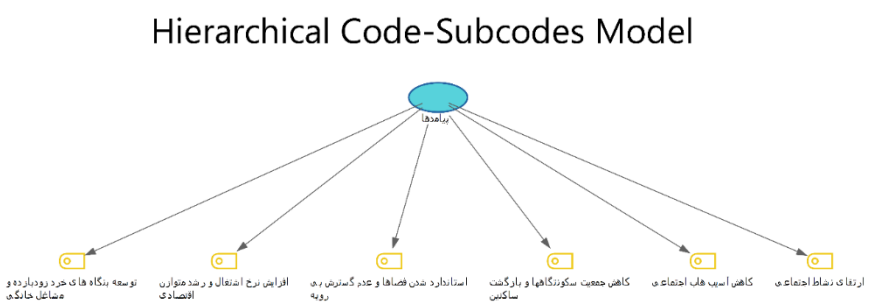

کدهای استخراجی برای مفهوم سازی پیامدها برگرفته از مصاحبه ها

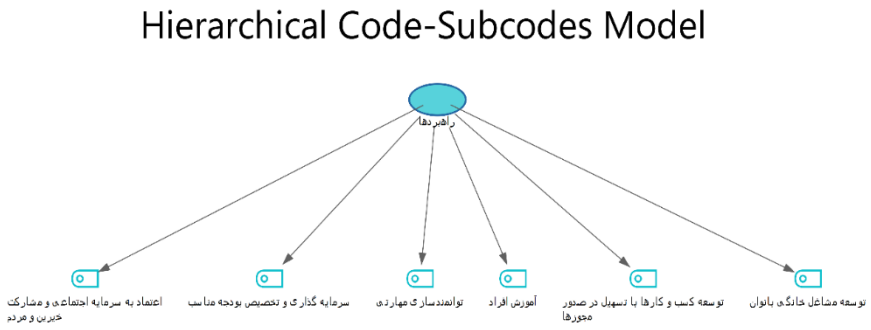

کدهای استخراجی برای مفهوم سازی راهبردها برگرفته از مصاحبه ها

و نهایتا خلاصه مقوله بندی حاصل از این کدها را در جدول شماره۳ آورده شده است.

جدول شماره ۳- مقولات محوری حاصله از کد گذاری بر اساس الگوی پارادایمیک

مقولات محوری	کدها
شرایط علی	بیکاری
	ضعف نقش تسهیلگری
	عدم نظارت قانونی
	فقدان سرمایه
	عدم توجه به گسترش تعاونی های روستایی
	فقر اقتصادی
	ضعف مدیریتی در ارائه سرانه های خدماتی و سایر مولفه های شهری
پدیده	مهاجرت بی رویه
	فقدان اعتماد به نهادهای دولتی
	پتانسیل آسیب های اجتماعی
شرایط زمینه ای	فقدان شرایط اشتغال
	عدم نظارت سیستماتیک
	فقدان آموزش و مهارت کافی
	نرخ بیکاری بالا
	فقدان توزیع مناسب ثروت های اجتماعی
	مشاغل کاذب سطح پایین
	عدم اهتمام کارشناسانه به امر توسعه
شرایط مداخله گر	بهره گیری از افراد اموزش دیده
	بهره گیری از نیروی جوان
	ارتقای نرخ مشارکت بانوان
	پیگیری نهادهای ذی ربط
	اعطای تسهیلات کم بهره بانکی
پیامدها	ارتقای نشاط اجتماعی
	کاهش آسیب های اجتماعی
	کاهش جمعیت سکونتگاه ها و بازگشت ساکنین
	استاندارد شدن فضاها و عدم گسترش بی رویه
	افزایش نرخ اشتغال و رشد متوازن اقتصادی
	توسعه بنگاه های خرد زودبازده و مشاغل خانگی
راهبردها	توسعه مشاغل خانگی بانوان
	توسعه کسب و کارها با تسهیل در صدور مجوزها
	آموزش افراد
	توانمند سازی مهارتی
	اعتماد به سرمایه اجتماعی و مشارکت خیرین و مردو
	سرمایه گذاری و تخصیص بودجه مناسب

نمودار شماره ۱- نقشه گرافیکی فراوانی کدهای مستخرج

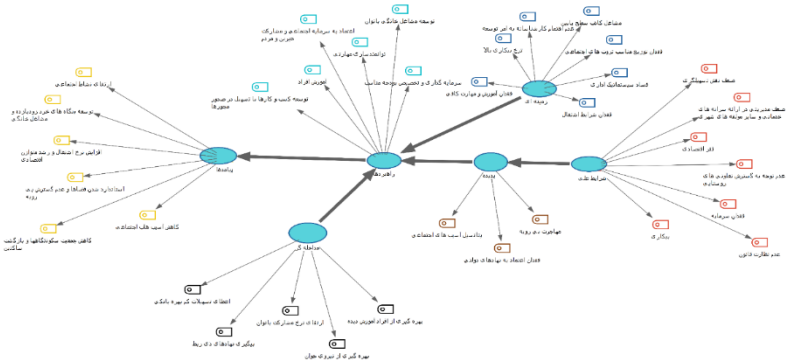

نظریه حاصله از کد گذاری بر مبنای الگوی پارادایمیک استراوس و کوربین

در بخش کمی، اطلاعات جمعیت‌شناختی آزمودنی‌ها براساس مدرک تحصیلی، سن، جنسیت و سابقه خدمت توصیف شده است.

جدول شماره ۴- اطلاعات جمعیت شناختی شرکت کنندگان در پژوهش

جنسیت			وضعیت سن			تحصیلات			سابقه کار		
	تعداد	درصد		تعداد	درصد		تعداد	درصد		تعداد	درصد
زن	۶۶	۳۱	کمتر از ۳۰	۲۲	۱۰	کارشناسی	۶۷	۳۲	زیر ۵سال	۳۹	۱۸
مرد	۱۴۶	۶۹	۳۰ تا ۴۰	۵۰	۲۴	کارشناسی ارشد	۸۹	۴۲	۶تا۱۰سال	۲۲	۱۵
			۴۱ تا ۵۰	۸۲	۳۹	دکتری	۵۶	۲۶	۱۱تا۲۰سال	۵۵	۲۶
			بالاتر از ۵۱	۵۸	۲۷				بالای ۲۰سال	۸۶	۴۱

آمار توصیفی شاخص‌های اندازه‌گیری‌کننده متغیرها:

جدول شماره ۵- آمار توصیفی شاخص‌های اندازه‌گیری‌کننده متغیرها

Descriptive Statistics

Indexes	N	Minimum	Maximum	Mean	Skewness		Kurtosis	
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error
Q1	۲۱۲	۱	۵	۳,۹۲	-۱,۰۹۸	۰,۱۶۷	۱,۲۳۹	۰,۳۳۳
Q2	۲۱۲	۱	۵	۳,۹۸	-۱,۰۰۰	۰,۱۶۷	۱,۸۷۷	۰,۳۳۳
Q3	۲۱۲	۱	۵	٤,۰۹	-۱,۱۲۳	۰,۱۶۷	۱,۳۱۰	۰,۳۳۳
Q4	۲۱۲	۱	۵	٤,۲۹	-۱,۱۳٦	۰,۱۶۷	۱,٤۲۷	۰,۳۳۳
Q5	۲۱۲	۱	۵	۳,۹۰	-۰,۸۸٦	۰,۱۶۷	۰,٤۱۹	۰,۳۳۳
Q6	۲۱۲	۱	۵	٤,۱۷	-۱,۱۸۰	۰,۱۶۷	۱,۹۹۰	۰,۳۳۳
Q7	۲۱۲	۱	۵	۳,۹۵	-۰,۵٦۲	۰,۱۶۷	۰,٤۲۹	۰,۳۳۳
Q8	۲۱۲	۱	۵	۳,۹۰	-۰,۸۰٦	۰,۱۶۷	۰,۲۸۳	۰,۳۳۳
Q9	۲۱۲	۱	۵	۳,۸۹	-۰,٦۱٦	۰,۱۶۷	-۰,۳۵۱	۰,۳۳۳
Q11	۲۱۲	۱	۵	٤,۰۱	-۰,۷۸۸	۰,۱۶۷	۰,۹۷۸	۰,۳۳۳
Q12	۲۱۲	۱	۵	۳,٦۷	-۰,٦۹۹	۰,۱۶۷	-۰,۳۵۲	۰,۳۳۳
Q13	۲۱۲	۱	۵	٤,۱۸	-۱,۰۹۷	۰,۱۶۷	۲,۷٦۱	۰,۳۳۳
Q14	۲۱۲	۱	۵	٤,۲۰	-۱,۷٦	۰,۱۶۷	۱,۵۰۰	۰,۳۳۳
Q15	۲۱۲	۱	۵	٤,۳٦	-۱,۱۳۹	۰,۱۶۷	۲,۸٦۲	۰,۳۳۳
Q16	۲۱۲	۱	۵	٤,۰۷	-۰,۸۹۵	۰,۱۶۷	۰,۹۰۰	۰,۳۳۳
Q17	۲۱۲	۱	۵	۳,۸۸	-۰,۷۰۲	۰,۱۶۷	-۰,۱۵۷	۰,۳۳۳
Q18	۲۱۲	۱	۵	۳,۸۱	-۰,۲۹۷	۰,۱۶۷	-۰,۱۸۵	۰,۳۳۳
Q19	۲۱۲	۱	۵	٤,۰٦	-۰,۹٤۳	۰,۱۶۷	۱,۰۸۵	۰,۳۳۳
Q20	۲۱۲	۱	۵	٤,۱٤	-۱,۱٦۹	۰,۱۶۷	۲,٦۳۱	۰,۳۳۳
Q21	۲۱۲	۱	۵	٤,۲۳	-۱,٤٦۰	۰,۱۶۷	۳,٦۸۰	۰,۳۳۳
Q22	۲۱۲	۱	۵	۳,۸۹	-۰,٦۵٤	۰,۱۶۷	۰,۱۵۰	۰,۳۳۳
Q23	۲۱۲	۱	۵	۳,۷۳	-۰,۷۳۵	۰,۱۶۷	-۰,۱۲۰	۰,۳۳۳
Q24	۲۱۲	۱	۵	٤,۲۰	-۱,۲۹٤	۰,۱۶۷	۲,۵٤۵	۰,۳۳۳
Q25	۲۱۲	۱	۵	٤,۰٦	-۰,۸۰۲	۰,۱۶۷	۰,٦۳٤	۰,۳۳۳
Q26	۲۱۲	۱	۵	٤,۲٤	-۰,٤٦۱	۰,۱۶۷	۰,۵۲۰	۰,۳۳۳
Q27	۲۱۲	۱	۵	٤,۱٤	-۰,۸۳۳	۰,۱۶۷	۰,۸۰۰	۰,۳۳۳
Q28	۲۱۲	۱	۵	۳,۹٦	-۰,٦۵۸	۰,۱۶۷	۰,۵۳۱	۰,۳۳۳
Q29	۲۱۲	۱	۵	٤,۱۳	-۱,۲۹۷	۰,۱۶۷	۲,٤٤۷	۰,۳۳۳
Q30	۲۱۲	۱	۵	٤,۲۷	-۱,۲٤۱	۰,۱۶۷	۲,۸٦۸	۰,۳۳۳
Q31	۲۱۲	۱	۵	٤,۳۱	-۰,۳۵۹	۰,۱۶۷	-۰,٦٦۷	۰,۳۳۳
Q32	۲۱۲	۱	۵	۳,٦٤	-۰,٦۳۱	۰,۱۶۷	-۰,۱٤٦	۰,۳۳۳
Q32	۲۱۲	۱	۵	۳,۸٤	-۰,٤۱۳	۰,۱۶۷	۰,۱۹۳	۰,۳۳۳
Q33	۲۱۲	۱	۵	٤,۰۹	-۰,۸۷۹	۰,۱۶۷	۲,۰۹۳	۰,۳۳۳
Q34	۲۱۲	۱	۵	٤,۱۷	-۱,۰۹۷	۰,۱۶۷	۳,٤٤۹	۰,۳۳۳
Valid N (listwise)	۲۱۲							

مقادیر ضرایب اهمیت و عملکرد برای تمامی شاخص های مرتبط با متغیر هدف به ترتیب از بیشترین مقدار به کمترین مقدار در جدول شماره ۶ ارائه شده است.

جدول شماره۶- ضرایب عملکرد تمامی متغیرهای آشکار[1] در ارتباط با متغیر پیامدها

	MV Performances		MV Performances
نرخ بیکاری بالا(CQ4)	۸۳,۹۶۲	ضعف نقش تسهیلگری(AQ2)	۷٤,٥۲۸
ارتقای نرخ مشارکت بانوان(DQ3)	۸۰,٦٦۰	بیکاری(AQ1)	۷۲,۹۹٥
توسعه مشاغل خانگی بانوان(EQ1)	۷۹,۹٥۳	عدم توجه به گسترش تعاونی های روستایی(AQ5)	۷۲,٥۲٤
عدم نظارت سیستماتیک (CQ2)	۷۹,٤۸۱	مهاجرت بی رویه(BQ1)	۷۲,٥۲٤
فقر اقتصادی(AQ6)	۷۹,۱۲۷	پیگیری نهادهای ذی ربط(DQ4)	۷۲,۱۷۰
بهره گیری از نیروی جوان(DQ2)	۷۸,٥۳۸	مشاغل کاذب سطح پایین(CQ6)	۷۱,۹۳٤
سرمایه گذاری و تخصیص بودجه مناسب(EQ6)	۷۸,۳۰۲	توانمند سازی مهارتی(EQ4)	۷۱,۳٤۸
عدم نظارت قانونی(AQ3)	۷۷,۳٥۸	توسعه کسب و کارها با تسهیل در صدور مجوزها(EQ2)	٦۸,٥٥۳
فقدان توزیع مناسب ثروت های اجتماعی(CQ5)	۷٦,٦٥۱	فقدان شرایط اشتغال(CQ1)	٦٦,۸٦۳
بهره گیری از افراد آموزش دیده(DQ1)	۷٦,٤۱٥	اعتماد به سرمایه های اجتماعی و مشارکت خیرین و مردم(EQ5)	٦٥,٤۰۹
فقدان سرمایه(AQ4)	۷٦,٤۱٥	ضعف مدیریتی در ارائه سرانه های خدماتی و سایر مولفه های شهری(AQ7)	٦٥,۰۹٤
پتانسیل آسیب های اجتماعی(BQ3)	۷٥,۲۳٦	فقدان اعتماد به نهادهای دولتی(BQ2)	٦۲,۸۹۳
آموزش افراد(EQ3)	۷٤,٦۸٦	عدم اهتمام کارشناسانه به امر توسعه(CQ7)	٦۰,۳۷۷

در جدول شماره ۷ ضرایب اهمیت تمامی متغیرهای آشکار در ارتباط بامتغیر پیامدها آورده شده است.

جدول شماره۷- ضرایب اهمیت تمامی متغیرهای آشکاردر ارتباط با متغیر پیامدها

	MV Importance		MV Importance
سرمایه گذاری و تخصیص بودجه مناسب(EQ6)	۰,۲۱٦	بهره گیری از نیروی جوان(DQ2)	۰,۰۲۲
آموزش افراد(EQ3)	۰,۲۰٥	فقر اقتصادی(AQ6)	۰,۰۲۱
اعتماد به سرمایه های اجتماعی و مشارکت خیرین و مردم(EQ5)	۰,۱٦٥	عدم اهتمام کارشناسانه به امر توسعه(CQ7)	۰,۰۲۱

[1] Mainfest Variables

۰,۰۲۱	نرخ بیکاری بالا(CQ4)	۰,۱۵٦	توسعه کسب و کارها با تسهیل در صدور مجوزها(EQ2)
۰,۰۲۰	عدم نظارت سیستماتیک(CQ2)	۰,۱۵۱	توانمند سازی مهارتی(EQ4)
۰,۰۲۰	بیکاری(AQ1)	۰,۱۵۰	توسعه مشاغل خانگی بانوان(EQ1)
۰,۰۲۰	عدم توجه به گسترش تعاونی های روستایی(AQ5)	۰,۱۳۸	پتانسیل آسیب های اجتماعی(BQ3)
۰,۰۲۰	بهره گیری از افراد آموزش دیده(DQ1)	۰,۱۲۹	مهاجرت بی رویه(BQ1)
۰,۰۲۰	ضعف نقش تسهیلگری(AQ2)	۰,۱۱۱	فقدان اعتماد به نهادهای دولتی(BQ2)
۰,۰۲۰	ارتقای نرخ مشارکت بانوان(DQ3)	۰,۰۲۷	ضعف مدیریتی در ارائه سرانه های خدماتی و سایر مولفه های شهری(AQ7)
۰,۰۱۹	فقدان شرایط اشتغال(CQ1)	۰,۰۲٦	فقدان سرمایه(AQ4)
۰,۰۱٤	عدم نظارت قانونی(AQ3)	۰,۰۲۵	فقدان توزیع مناسب ثروت های اجتماعی(CQ5)
۰,۰۱۳	مشاغل کاذب سطح پایین(CQ6)	۰,۰۲۲	پیگیری نهادهای ذی ربط(DQ4)

بر اساس وضعیت ضرایب اهمیت و عملکرد نمودار نقشه اهمیت – عملکرد تمام سنجه ها (متغیرهای آشکار) در ارتباط با متغیر هدف پیامدها ارائه گردیده است.

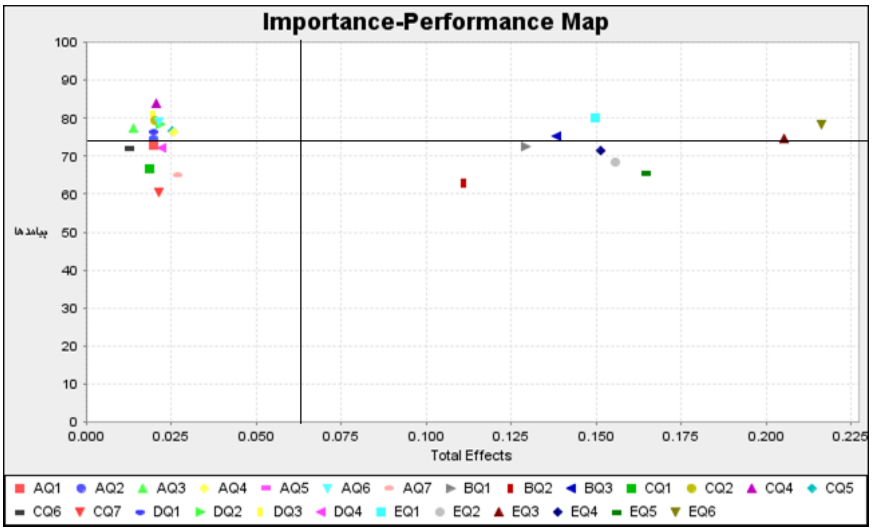

همان گونه که مشاهده می شود ماتریس IPA یا همان ماتریس دو بعدی اهمیت عملکرد از چهار قسمت یا ربع تشکیل شده است:

ربع اول : که ادامه استراتژی فعلی برای شاخص های مستقر در آن پیشنهاد می گردد شامل ۴ شاخص BQ3 (پتانسیل آسیب های اجتماعی)، EQ1 (توسعه مشاغل خانگی بانوان)، EQ3 (آموزش افراد) و EQ6 (سرمایه گذاری و تخصیص بودجه مناسب) می باشد.

ربع دوم : که نشان دهنده اتلاف منابع می باشد شامل ۱۱ شاخص AQ2 (ضعف نقش تسهیلگری)، AQ3 (عدم نظارت قانونی)، AQ4 (فقدان سرمایه)،AQ6 (فقر اقتصادی)،AQ7 (ضعف مدیریتی در ارائه سرانه های خدماتی و سایر مولفه های شهری)، CQ2 (عدم نظارت سیستماتیک)، CQ4 (نرخ بیکاری بالا)، CQ5 (فقدان توزیع مناسب ثروت های اجتماعی)، DQ1 (بهره گیری از افراد آموزش دیده)، DQ2 (بهره گیری از نیروی جوان)، DQ3 (ارتقای نرخ مشارکت بانوان)

ربع سوم: که نشان دهنده لزوم الویت های بهبود و سرمایه گذاری برای خروج از حیطه ضعف می باشند شامل ۵ شاخص EQ5(اعتماد به سرمایه های اجتماعی و مشارکت خیرین و مردم) ، EQ2 (توسعه کسب و کارها با تسهیل در صدور مجوزها) ، EQ4(توانمند سازی مهارتی) ، BQ1 (مهاجرت بی رویه) و BQ2 (فقدان اعتماد به نهادهای دولتی) می باشد.شاخص هایی که اهمیت بالایی دارند ولی از عملکرد پایینی برخوردار می باشند..

ربع چهارم : نشان دهنده هم اهمیت پایین و هم عملکرد پایین می باشد شامل ۶ شاخص AQ1 (بیکاری) ، AQ5 (عدم توجه به گسترش تعاونی های روستایی)، CQ1 (فقدان شرایط اشتغال) ، CQ7 (عدم اهتمام کارشناسانه به امر توسعه) ، CQ6 (مشاغل کاذب سطح پایین) و DQ4 (پیگیری نهادهای ذی ربط) می باشد.

شکاف اصلی در مدل تجزیه و تحلیل اهمیت-عملکرد ربع دوم و ربع سوم است. اگر بیشتر شاخص ها در ربع دوم قرار گرفته باشد که در این جا ۱۱ شاخص در این قسمت تجمیع شده است، یعنی روی شاخص هایی سرمایه گذاری شده است که ارزش چندانی ندارند و عملکرد در زمینه شاخص های بی اهمیت بالا است. اگر بیشتر شاخص ها در ربع سوم قرار گرفته باشد یعنی سازمان در زمینه شاخص هایی که اهمیت بالایی دارند عملکرد ضعیفی دارد. استراتژی بایست در صدد آن باشد که اولا عناصر را از ربع سوم به ربع اول منتقل کند و تمامی عناصر ربع دوم و چهارم را حذف کند.

٦. نتیجه‌گیری

در خصوص وضعیت مشاغل در سکونت گاه های غیر رسمی داده هابیانگر است که مشاغل کاذب سطح پایین، هم از نظر اهمیت و هم عملکرد در سطح پایینی بوده و لازم است حذف و در عین حال مشاغل جایگزین برای آن در نظر گرفت و این مهم تنها توسط ارائه آموزش های مهارتی و فنی و حرفه ای امکان پذیر خواهد بود. نتایج این داده ها با یافته های کارگر و سرور(۱۳۹۵) همخوان می باشد همچنین یافته های ویکاسا (۲۰۱۱) همخوان با نتایج یافته های این پژوهش می باشد. بر اساس بررسی های به عمل آمده آموزش هایی که توسط آموزش فنی و حرفه ای در این مناطق اجرا شده بر اساس نیازسنجی آن هم از تجمیع نظرات دستگاه های مختلفی که در این مناطق فعالیت دارند رقم می خورد. با توجه به بررسی سه ساله آموزش های مهارتی این مناطق رویکرد به سمت آموزش های مشاغل خانگی و هم چنین توانمندسازی بانوان بوده که با نتایج پژوهش هم سو می باشد چرا که شاخص های توسعه مشاغل خانگی بانوان و آموزش افراد در این بخش قرار گرفته است. از سوی دیگر با توجه به آموزشی نظیر دوخت گان های بیمارستانی و لباس ایزوله، به نظر می رسد آن چه مغفول مانده حضور دستگاه هایی می باشد که دراین را ستا می توانند با ارائه سفارشات خود به ساکنان این مناطق هم باب ورود آموزش های جدیدی را برای ساکنان این حوزه باز نموده و هم ایجاد منابع درامدی جدیدی برای افراد داشته و احتمالا با هزینه کمتری هم محصول خود را دریافت نمایند.

توسعه کسب و کار در سکونت گاه های غیر رسمی یکی دیگر از سوالات پژوهش بود که یافته ها نشان داد مؤلفه‌های لازم برای توسعه کسب‌وکار در این زمینه‌ها درک شرایط محلی، تقویت سرمایه اجتماعی، ایجاد اعتماد به نهادهای دولتی، و پرداختن به چالش‌های عملیاتی خاص می باشد.

درک شرایط محلی: در خصوص درک شرایط محلی توسعه مشاغل در سکونتگاه های غیررسمی مستلزم درک جامعی از شرایط محلی، از جمله ویژگی های فیزیکی، اقتصادی، اجتماعی و زیرساختی منطقه است.این درک برای تطبیق استراتژی های تجاری برای برآوردن نیازها و محدودیت های منحصر به فرد سکونتگاه های غیررسمی بسیار مهم است. این نتایج با یافته های حصاری و چکانیازار (۲۰۱۳) همخوان می باشد. در پژوهش صورت پذیرفته نیز همان گونه که در نقشه IPMA مشاهده شد شاخص (فقدان توزیع مناسب ثروت های اجتماعی) در ربع دوم قرار گرفته و بایست نسبت به کنترل این شاخص و حذف آن اقدام نموده و توزیع عادلانه خدمات و منابع اتفاق افتد.این مهم با یافته های حصاری و چکانیازار (۲۰۱۳) بر روی شهر بناب که اهمیت در نظر گرفتن این شاخص های متنوع را برای رسیدگی به توزیع ناعادلانه خدمات و منابع نشان می دهد همگونی دارد.هنگامی که صحبت از شرایط محلی می شود شاخص هایی هم چون شاخص (پتانسیل آسیب های اجتماعی) ، (توسعه مشاغل خانگی بانوان) ، (آموزش افراد) که در ربع اول بوده و بایست رویکرد فعلی را درقالب توسعه یافته تری برای آنها ادامه داد. هم چنین شاخص هایی نظیر (توسعه کسب و کارها با تسهیل در صدور مجوزها) ، (توانمند سازی مهارتی) ، (مهاجرت بی رویه) در شرایط محلی قرار می گیرند که با توجه به اینکه در ربع سوم می باشند بایستی با ایجاد یک رویکرد مناسب در صدد بهبود و ارتقای ان ها برآمد.

تقویت سرمایه اجتماعی: تقویت سرمایه اجتماعی یکی دیگر از مولفه های توسعه اشتغال در سکونت گاه های غیر رسمی می باشد که منجر به اعتماد اجتماعی، انسجام اجتماعی و مشارکت اجتماعی خواهد و مشاغلی که در سکونتگاه های غیررسمی فعالیت می کنند باید اصول توسعه پایدار و استفاده و اعتماد به سرمایه های اجتماعی را رعایت کنند و برای توسعه این مناطق بر تقویت این سرمایه تأکید گردد. در خصوص توسعه مشارکت با استفاده از سرمایه های اجتماعی نتایج سایر پژوهش حکیمی و همکاران (۱۳۹۷) نشان می دهد که در سکونت گاه های غیر رسمی بستر لازم برای تحقق فرآیند توسعه مشارکتی همواره نگردیده است.

ایجاد اعتماد به نهادهای دولتی: دویران (۱۳۹۹) معتقد است که ضعف اعتماد و نفوذ منجر به کاهش اعتماد به نهادهای دولتی در این مناطق شده است. نتایج سایر پژوهش ها بیانگر آن است که مشارکت اجتماعی و بهره گیری از سرمایه اجتماعی و پشتیبانی دولت و سازمان های محلی می تواند در توسعه و بهبود سیمای سکونت گاه های غیر رسمی نقش تاثیرگذاری را ایفا نماید (صفرآبادی و همکاران، ۱۳۹۵؛ مشکینی و تردست، ۱۳۹۸؛ پاک نژاد،۱۳۹۹؛ رحیمی و کارگر،۱۳۹۹؛ ناهار، ۲۰۱۴؛ ناسار و السید، ۲۰۱۸).

رسیدگی به چالش های عملیاتی: ریباکوا و همکاران (۲۰۱۸) بیان نموده است که مشاغل در سکونتگاه های غیررسمی با چالش های عملیاتی خاصی مانند مقررات مالی و نیاز به نوآوری روبرو هستند. مکانیسم تنظیم مالی فعالیت های اقتصادی خارجی واحدهای تجاری اهمیت مکانیزم تنظیم مالی مؤثر برای شرکت ها را برای اجرای موفقیت آمیز استراتژی اقتصادی خارجی خود برجسته می کند. علاوه بر این هایلو و چیبو (۲۰۲۴) عنوان داشته اند رابطه بین برون سپاری فرآیند کسب و کار و نوآوری نشان می دهد که کسب و کارها باید فراتر از وظایف عملیاتی بروند و تصمیمات استراتژیک را برای بهبود عملکرد ترکیب کنند. شاخص های (ضعف نقش تسهیلگری)، (عدم نظارت قانونی) ، (ضعف مدیریتی در ارائه سرانه های خدماتی و سایر مولفه های شهری)، (عدم نظارت سیستماتیک)، (بهره گیری از افراد آموزش دیده)، (بهره گیری از نیروی جوان)، چالش هایی اجرایی فراروی توسعه کسب و کار در این حوزه می باشند.

در خصوص مولفه های تاثیرگذار بر کسب و کار در سکونتگاه های غیر رسمی و عوامل موثر بر کاهش فقر نتایج بیانگر آن است که فراهم نمودن شرایط اشتغال، نظارت سیستماتیک، توزیع مناسب ثروت های اجتماعی، حذف مشاغل کاذب، بهره گیری از افراد آموزش دیده و جوان، ارتقای نرخ مشارکت بانوان از عوامل موثر بر آن می باشد که با یافته های سایر پژوهشگران نیز همخوان می باشد(پازوکی و همکاران، ۱۳۹۷؛ ترکمن نیا و همکاران،۱۳۹۷؛ مشکین و تردست،۱۳۹۸؛ رجایی و همکاران،۱۳۹۸؛ منجزی و اسدی، ۱۳۹۸؛ پاک نژاد،۱۳۹۹؛رحیمی و کارگر،۱۳۹۹؛ محمدی و همکاران، ۱۴۰۰، خدایی و همکاران، ۱۴۰۲).

راهکارهای حل مشکلات ناشی از حاشیه‌نشینی و اسکان غیر رسمی در پیرامون کلانشهرها و دیگر شهرهای بزرگ کشور را می توان در گرو سیاست گذاری‌های بهنگام دولت با تاکید بر استفاده از نظرات کارشناسان و صاحب نظران مجرب و متخصص در زمینه‌های شهری و روستایی دانست. یکی از راهکارهای مهم رفع مشکل حاشیه‌نشینی در کشور برقراری رابطه متعادل، موزون و هماهنگ بین سکونتگاه‌های شهری و روستایی است. بینش توسعه روستایی به بهره‌گیری از نیروی کار موثر در روستاها همراه با برنامه‌ریزی مدبرانه و ارائه تسهیلات لازم برای رونق بخشیدن به فعالیت های کشاورزی، دامداری، صنایع دستی و کارگاهی و بعضاً گردشگری به روستاها و توانمندسازی روستاها، ازمهاجرت روستاییان به شهرها جلوگیری خواهد نمود و به نوعی ایجاد سکونت گاه‌های غیر رسمی در پیرامون شهرها را کاهش خواهد داد. یکی از مهمترین دلایل رشد و توسعه مناطق حاشیه‌نشینی در کشور به‌ویژه قبل از انقلاب اسلامی ساختار اقتصادی - سیاسی حاکم بر کشور مبتنی بر نظام تک محصولی یعنی نفت بوده است. متاسفانه فعالیت‌های کشاورزی در روستاها را به رکود کشاند و موجب مهاجرت بی‌رویه کشاورزان به حاشیه شهرها و توسعه مناطق حاشیه‌نشین گردید. بنابراین با نقش دهی به روستاها در زمینه های مختلف و فعال نمودن مشاغل کشاورزی و غیرکشاورزی سازگار با محیط روستاها می توان به اقتصاد روستایی کمک نمود و با ایجاد اشتغال در روستاها از مهاجرت آنان به شهرها جلوگیری به عمل آورد. ایجاد سکونت‌گاه‌های زیستی به شکل شهرک های جدید صنعتی، زراعی و نظایر آن با تاکیید بر مطالعات جغرافیای ناحیه ای و استفاده از پتانسیل های موجود در روستاها و حوزه نفوذ آنها و تهیه نقشه های بهره برداری از زمین و بکارگیری آنها می‌توان به تمرکز زدایی کلان شهرها و شهرهای بزرگ کشور کمک نمود. این امر موجب تعدد سکونت‌گاه‌ها هر چند باجمعیت کم در کشور خواهد شد و فشار ناشی از مهاجرت های روستایی و حاشیه نشینی را کاهش خواهد داد. در این رابطه

نقش سازمان‌های دولتی چه در پایتخت و چه در مرکز استان‌ها و یا سایر مراکز شهرستان و برقراری نشست‌های کارشناسی و علمی بسیار حائز اهمیت است.

فهرست منابع

Abbasi, Z., amanpour, S., & Safaei Pour, M. (2019). Strategic planning in empowerment of informal settlements Case study: Payam - e- Noor Dezful Township. Sustainable city, 1(4), 89-107. Doi: 10.22034/jsc.2019.91136. (In Persian)

Abdoli Mohamadabadi, T., Ahmadpour Daryani, M., Amiri Sardrai, Z., & Karimi, A. (2023). Identifying The Skills Of The Management Team In The Development Of Dynamic Capabilities In New Ventures (Case Study: IT Businesses). Organizational Culture Management. (In Persian). Doi: 10.22059/jomc.2023.360482.1008563.

Afuah, A. (2014). Business model innovation. Routledge. https://doi.org/10.4324/9780203584583.

Alvarez, S. A., & Barney, J. B. (2014). Entrepreneurial opportunities and poverty alleviation. Entrepreneurship theory and practice, 38(1), 159-184. https://doi.org/10.1111/etap.12078.

Amiri Sardari, Z., Abdoli Mohamadabadi, T., Nazarian-Jashnabadi, J., Tesoriere, G., & Campisi, T. (2024). Smart Experience and Green Health Tourism: The Moderating Role of Content Marketing. Sustainability, 16(11), 4546. https://doi.org/10.3390/su16114546.

Anjorin, J. A., & Ravi, P. V. (2012). Business Models: Assessment of the dynamic aspects and non-dynamic aspects. DiVA.

Anklesaria. S., (2002). Improving Urban Shanty Towns, Architecture Week, 21 August 2002, Retrieved from http:// www.architectureweek.com /2002/0821 / building_1-1.html.

Bahadure, S., & Kotharkar, R. (2018). Framework for measuring sustainability of neighbourhoods in Nagpur, India. Building and Environment, 127, 86-97.https://Doi.org/10.1016/j.buildenv.2017.10.034.

Ballon, P. (2009). Control and Value in Mobile Communications: A political economy of the reconfiguration of business models in the European mobile industry. Available at SSRN 1331439. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1331439.

Beau Bradley Beza, Jaime Hernández-Garcia(2018). From placemaking to sustainability citizenship: An evolution in the understanding of community realised public spaces in Bogotá's informal settlements. 11(2): https://Doi.org/10.1108/JPMD-06-2017-0051

Beza, B. B., & Hernández-Garcia, J. (2018). From placemaking to sustainability citizenship: an evolution in the understanding of community realised public spaces in Bogotá's informal settlements. Journal of place management and development, 11(2), 192-207. https://Doi.org/10.1108/JPMD-06-2017-0051.

Boons, F., & Lüdeke-Freund, F. (2013). Business models for sustainable innovation: state-of-the-art and steps towards a research agenda. Journal of Cleaner production, 45, 9-19. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2012.07.007.

Buhaug, H., & Urdal, H (2012). An urbanization bomb? Population growth and social disorder in cities. Global Environmental Change, 23, 1-10. https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2012.10.016.

Chang, V., Bacigalupo, D., Wills, G., & De Roure, D. (2010, May). A categorisation of cloud computing business models. In 2010 10th IEEE/ACM International Conference on Cluster, Cloud and Grid Computing (pp. 509-512). IEEE. DOI: 10.1109/CCGRID.2010.132

Cohen, B. (2006). Urbanization in developing countries: Current trends, future projections, and key challenges for sustainability. https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2005.10.005

Danciu, M. I., Irimie, S., Muntean, C. T., & Irimie, S. I. (2018). Sustainable development of marginalized urban areas by applying knowledge-based public policies. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 238, 485-491. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2018.04.027.

Daripour, N.,Firouzi, M.A., Guderzai, M.(2020). Analysis of factors of spatial distribution of poverty and urban deprivation in informal settlements, case study: localities of Ahvaz city, Shahrpayadar, fourth period, number 4. Doi: 10.22034/jsc.2021.252467.1335.

Daviran, S. (2020). Measuring Capacity of Institutionalization of Local Communities of Informal Settlement (Case Study: Zanjan City). *Geographical Planning of Space*, *10*(35), 281-298. doi: 10.30488/gps.2019.136980.2823.

Dina Mamdouh Nassar, Hanan Gamil Elsayed (2018) From Informal Settlements to sustainable communities, Alexandria Engineering Journal57(4): https://doi.org/10.1016/j.aej.2017.09.004

Farnam, Ali (۲۰۲۲). Review of policies and laws for organizing informal settlements in Iran and presenting a legislative draft for reviewing plans for empowering and organizing informal settlements, Research Center of the Islamic Consultative Assembly. "In persian"

Ghanbarzadeh, M., & Ahmadzadeh, Z. (2023). Investigating the Dimensions and Components of the Chartered Global Management Accountant (CGMA)' Business Model Using Fuzzy Approach. Karafan Journal-. doi: 10.48301/kssa.2023.367791.2327 "In persian"

Hailu, T., & Chebo, A. K. (2024). Mapping business process outsourcing and innovation towards a future research. Business Process Management Journal, 30(1), 158-182. https://doi.org/10.1108/BPMJ-03-2023-0182.

Hakimi, H., Elhami, N., Pourhosseini, M (۲۰۱٦). Evaluation and ranking of urban service distribution in informal settlements, case study: Tabriz metropolis. Sustainable City Quarterly, ۱(٤):-٥٧ .٧١ "In persian"Doi: 10.22034/jsc.2019.90908.

Hakimi, H., Sedlunya, H., Mirzaei, A. (۲۰۱۷). Feasibility of implementing empowerment strategy in organizing informal settlements in Iran. Strategic Development Journal, (٥٦): .۱۳٥-۱٦۳ (In Persian)paper code: 13980126178688.

Hesari, A. R. E., & Chekaniazar, M. (2013). Neighbourhood Classification and Organization of Informal Settlements Using Development Method of Morris (Case Study: Bonab City). Corpus ID: 55442798.

Joyce, A., Paquin, R. L. (2016). The triple layered business model canvase: A tool to design more sustainable business models, Journal of cleaner production, 135:1474-1486. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.06.067.

Kargar, B., Sarwar, R.(۲۰۱٥). City, outskirts, security. Tehran: Publications of the Geographical Organization. (in persian). Doi: 10.22067/jrrp.v5i4.63412.

Karmi Nesab, S., Shahbazi, H.R., Salimi,M.R. (۲۰۱۸). Analysis of the reasons for the establishment of informal settlement centers around the metropolis of Shiraz. Journal of Development of Peri-urban Spaces, ۲(۱): ٤۳-٥٦(In persian). JR_JPUSD-1-1_005.

Khani, S., Irandoost, K., & Kammali, A. (2021). Comparative Analysis of Demographic Characteristics in Formal and Informal Settlements of Sanandaj. Motaleate Shahri, 10(40), 105-118. doi: 10.34785/J011.2022.210. (In Persian) Khodaei, A., hosseinpour, M., Jamshidi,

M. J., & Mohamadifar, Y. (2023). Identifying the barriers of circular business models: with meta-synthesis approach. Karafan Journal, -. doi: 10.48301/kssa.2023.400330.2582 (In Persian) Doi: 10.22069/jead.2023.21484.1737.

Kovacic, Z., & Giampietro, M. (2017). Between theory and quantification: An integrated analysis of metabolic patterns of informal urban settlements. Energy Policy, 100, 377-386. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2016.06.047.

Mahluji,M.,Khadem al-Hosseini, A., Saberi, H.,Rahmati,S.Q. (2020). Evaluation of factors affecting urban livability in informal settlements, study of the ١٤th district of Isfahan city, Quarterly of Geography and Environmental Studies, ١٠(٤٠): .٢٠-٧ (In Persian). Dor: 20.1001.1.20087845.1400.10.40.1.9.

Manjezi, N.M.,Asadi,A. (٢٠١٨). Regeneration of informal settlements on the outskirts of cities with an emphasis on quantitative strategic planning (QSPM) of Hadi Abad neighborhood in Qazvin city. Geography and Human Relations. ١(٤): .٢٦٣-٢٤٥ (In Persian)

Meshkini, A.,Tardast, Z. (٢٠١٨). The effectiveness of participation in empowering problematic urban settlements (case study: Banborz neighborhood of Ilam) Human Settlements Planning Studies, ١٤(١): .١٦١-١٤٧ (In Persian). JSHSP-1704-1412 (R2).

Mohamadi Dost, S., Moradi Rizi, M., & Khani Zadeh, M. A. (2018). Urban management in urban poor settlements assess the role of empowerment with emphasis on the wishes of the residents (Case Study: Isfahan Zainabiyya neighborhood). Geographical Planning of Space, 8(29), 147-166. . (In Persian). https://gps.gu.ac.ir/article_80359.html?lang=fa.

Mohammadi, Ismat Khan; Sarwar, R., Astelazhi, A.R. (2020). Compilation of the future scenarios of informal settlements in the southern area of the metropolitan area of Tehran, Geography Quarterly (Regional Planning), ١١(٣): .٤٤٧-٤٢٣ (In Persian). http://noo.rs/mdOs0.

Mohseni, R,Ali. (2021). f). The city and the issue of informal settlements: with emphasis on methods of organizing and empowering them. Case study: Sari city. Iranian Social Development Studies Quarterly, ١٣(٢): .١٢٩-١١٥ (In Persian). 10.30495/jisds.2007.21253 .

Nahar, S. (2014). Text analysis of social development as a concept. The University of Texas at Arlington. 1572595.

Nassar, D. M., & Elsayed, H. G. (2018). From informal settlements to sustainable communities. Alexandria engineering journal, 57(4), 2367-2376. https://Doi.org/10.1016/j.aej.2017.09.004.

Osterwalder, A., & Pigneur, Y. (2010). Business model generation. Business Model. https://citeseerx.ist.psu.edu.

Paknejad, N.(٢٠١٩). A comparative study of global experiences in informal settlement organizing policies. Construction Engineering and Housing Sciences, ١٣(٢٣): .٢١-١٣ (In Persian). https://behs.bhrc.ac.ir/article_119137.

Pazooki, M., Sheikhi., D., Yurdkhani, M. (٢٠١٧). Factors affecting the increase in crime in informal settlements (case study: Pakdasht city), Amash Mohit Quarterly, (٤١):.١٦٠-١٣٩ (In Persian) EBTP-1510-1082 (R4).

Rahimi, M,. Kargar, B (٢٠١٩). Explaining the model of social resilience in informal settlements with an emphasis on the quality of life of the case study of the ٤th neighborhood of Hessarraj. Geography Quarterly (Regional Planning), ١١(١): .٩١-٧٥ (In Persian). JR_JGQE-10-41_006.

Rajaei, A.,Abbasi Fallah,V,.Najafi,I(۲۰۱۸). Comparative evaluation of objective and subjective indicators of quality of life in informal settlements of Varamin city. Amish Mohit Quarterly, (٤٦): .١٤٩-١٧٩ (In Persian). https://journals.iau.ir/article_669517.html.

Rambo, K. A., Warsinger, D. M., Shanbhogue, S. J., & Ghoniem, A. F. (2017). Water-energy nexus in Saudi Arabia. Energy Procedia, 105, 3837-3843. https://doi.org/10.1016/j.egypro.2017.03.782.

Rebecca Enobong, R., and Ogochukwu, O. (2018). Measuring the Socio–Economic Impact of Forced Evictions and Illegal Demolition; A Comparative Study Between Displaced and Existing Informal Settlements, The Social Science Journal, in Press, Corrected Proof, Available Online 27 December 2018. https://doi.org/10.1016/j.soscij.2018.12.003.

Rifkin, J., (٢٠١٤) The Zero Marginal Cost Society: The Internet of Things, the Collaborative Commons, and the Eclipse of Capitalism. Palgrave Macmillan. DOI:10.18559/ebr.2015.3.9.

Safarabadi, Azam; Movidfar, Saeed; Warsi, Hamid Reza; Balaghi, Rasool (٢٠١٥). Approaches to empowering marginal urban areas, a case study: Hasan Abad informal settlement, Yazd, Quarterly of Geography and Urban-Regional Planning, (١٩): .٢٣٠-٢١٧ (In Persian). Doi: 10.22111/gaij.2016.2548.

Sahmpour, H.,Maarouf Nejad, A.(2020). Analyzing the level of satisfaction of residents of informal settlements using KEDAS model (case example: Bandar city of Imam Khomeini), Quarterly Journal of Geography and Environmental Studies, ١٠(٤٠): .٤٠-٢١ (In Persian). https://journals.iau.ir/article_684531.html.

Satterthwaite, D., Archer, D., Colenbrander, S., Dodman, D., Hardoy, J., Mitlin, D., & Patel, S. (2020). Building resilience to climate change in informal settlements. One Earth, 2(2), 143-156. DOI: 10.1016/j.oneear.2020.02.002.

Sietchiping, R. (2004) A Geographic Information Systems and Cellular Automata Based Model of informal Settlement Growth.School of Anthropology, Geography and Enivironmental Studies. https://minerva-access.unimelb.edu.au.

Sohrabzadeh, M.,Rizvani,Z. (2021). Meta-synthesis of research articles on factors affecting the formation of marginalization and its consequences in the period (٢٠١٩-٢٠١٨). Quarterly Journal of Urban Sociological Studies, ١١(٣٩): .٢٨-١ (In Persian). Doi: 10.30495/uss.2021.686076.

Sojasi Qidari,H.,Kalateh Memari,R(2021). Analyzing the impact of technical and vocational education on strenghthening the entrepreneurial skills of rural people: A case study of jovein contry of iran, village and development. 23(4), 149-178. Doi: 10.30490/rvt.2020.329682.1152.

Tavallaei, R., A.zami, M., & Irandoost, K. (2014). Defining indicators of informal settlements in Iran. Journal of Urban - Regional Studies and Research, 6(21), 43-60. (in persian). https://urs.ui.ac.ir/article_20090_en.html?lang=fa.

Turkmen Nia, N; the victim, the messenger; Kharazmi, Omidli (٢٠١٧). Systematic evaluation of the factors of formation and expansion of informal settlements in Mashhad metropolis, Geography and Urban Space Development Magazine, ٥(٢): .٤٢-٢٣ (In Persian). https://doi.org/10.22067/gusd.v5i2.63328.

VadaiehKheiri R, Dorostkar E. Analysis of informal settlements from the perspective of space users and the impact of coronary heart disease (Case study: Golestan city, Tehran province). Disaster Prev. Manag. Know. 2021; 11 (1) :55-66 URL: http://dpmk.ir/article-1-383-fa.html

Vadaya khayri, R., Darskar, E.(2021). Analysis of informal settlements from the point of view of space users and susceptibility to corona disease (case example: Golestan city, Tehran province). Knowledge Quarterly of Crisis Prevention and Management, ۱۱(۱): ۶۶-۵۵ (In Persian). JR_DPMK-11-1_004.

Volz, U. (2013). ASEAN financial integration in the light of recent European experiences. Journal of Southeast Asian Economies, 124-142. https://www.jstor.org/stable/43264669.

Walravens,N., Ballon, P.(2013). Platform business model for smart cities. From control and value to governance and public value .IEEE communications magazine. DOI: 10.1109/MCOM.2013.6525598

Wekesa, B.W. Steyn, G.S, F.A.O. Otieno, F. (2011), A review of physical and socio-economic characteristics and intervention approaches of informal settlements, Habit International, Volume35, Issue 2: 238-245. https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2010.09.006.

Williams, D. S., Manez Costa, M., Celliers, L., & Sutherland, C. (2018). Informal settlements and flooding: Identifying strengths and weaknesses in local governance for water management. Water, 10(7), 871. https://doi.org/10.3390/w10070871